

درسمادته نهمه
۱۰۰ پاره در

شرائط اشترا

ولایاتده سنه لکی ۱۵۰ آلی آلی
۸۰ غروش اولوب اوج آلی
یوقدر . قیرله دن مقوا بورو
ایله آلی ایچون سنوی بکری
غروش فضله آلتور .

صاحب امتیاز و مدیری
احمد احسان

شرائط اشترا

درسمادته سنه لکی ۱۳۰ ،
آلی آلی ۷۵ ، اوج آلی
۴۵ غروشدر پوسته ایله
کوندر یلورسه ولایات بدلی
اخذ اولتور .

تُرُونُفُونُ

پنجشنبه کونلری چیقار . منافع ملک و دولته خادم مصور عثمانلی غزته سی

No : 381

Directeur-propriétaire
Ahmed IHSAN

SERVET-I-FUNOUN
JOURNAL ILLUSTRÉ TURC PARAÎSSANT LE JEUDI
CONSTANTINOPLE

5me Année

BUREAUX :
78, Grand, rue de la
Sublime porte

سکرتهجی سنه — اون پشنجی چلد

پنجشنبه — ۱۸ حزیران سنه ۱۳۱۴

عدد : ۳۸۱

[مشیر دولتو ادھم پاشا حضرت تارینک صوک تصویر لری]

Son Excellence Maréchal Edhèm Pacha, d'après une photographie toute récente.

فصلنامه فنی

ماده و قوت — « کاشانده یکیدن هیچ برشی وجود بولاز، هیچ برشی عموالاز » دستور — قوتك ايكي طرزی — سمری و غیر سمری — پاره و اشیا — سرمایه و تجارت — قوتلك تحولاتی — ارباب فن و معرفتک غربی — صنایعک ترقیاتی — ترقیتون (هوای خنی) — هوای نسیینک دردنجی غازی — مایع هوا و موسبو « رامزی » نک کتفی .

ماده، بتون کاشانک مالزما انشائی سیدر، جامد، بارد و برسکوندر . حکمت شناسان خواص عمومیة اجسام صر سنده « عطا - لت » ی ده سایارلز . بوجهت « عطالت » ک معنای فنیسی عموماً استعمال ایتمکمز منادن برجهتله آریار، دیگر جهتله تکمیل قوتیه هرکک آکلا دینی معنای شاملدر ؛ یعنی برسکون مطلق ایچنده حرکتندن قطعاً محروم اولهرق بولمقندر . اگر مادهیه حرکت مرافق اولسه بدی کاشات بشدن اشاعی برصمت و سکون دائمی ایچنده قالیر ؛ بوانتظامدن ، بو تحولاتدن ، بو حرکتندن اثر کورولوزدی . یعنی حیات اولماز ایدی . مادهیه حرکت و برن ، مادهی فعال قیلان کاشانده حیات و انتظام حاصل ایدن بر قوت و اردر . بونک کنسه و حقیقی هرکسی اقتناع ایدهجک صورتده مظاهر اولیور . بر بغدادی دانه سنده بر اثر حیات مندجدر . بو حیات او دانه ده اختفا اتمشدر . بر طاقم اسباب طبیعه التده انکشاف ایدر . بغدادی یشیلایر . حیاتی و شکل و صورتی کوسترر . ایسته بونک کبی هر مادهده بر قوه خفیه و اردر . بو قوت درلو شکلارده ظاهر اولور . پارلاق کورینیر ، محرق بولنور . بو خاصله کوره حرکت ، حرارت ، ضیا ، الکتریق دییه اسمعلر و بررلر .

مادهک حواس بشر ایله ادراکی قولایدر . فقط بونک احتوا ایتمدیکی قوت تدقیق و تبعله ، فن و معرفتله تحری و تفحص اولنور ، کشف و اظهار ایدیایر . سوپک بخار حالت کچیرلمی و بخارک

قوتی اولدینی و بوقوتک نه کبی سعی و عمل ، آثار فعالیت کوستره چکنی بردن بره ادراک ایتمیره من . لکن بونکله دیشلی صو چرخاری چورتمک ، بو حرکت دوریه دن حاصل اولان قوتی الکترتفه تحویل اتمک ، الکتریقی ضیا و حرارت و حرکت حصولی ایچون استعمال ایلمک اورتیه بره شالاهنک سقوطنده موجود اولان قوای مختلفه نی چیقاریر ، بوقوتلری برندن دیکریته دیکرندن بشقه برینه تبدیل ایتنکده ممکن اولدینی کوستریر .

بارده بویله . پاردهی معاملات تجاریه به حصر ایدن ، تجارت میدانته آنان بونی درلو درلو اشیایه تجویل ایدر و نوع نوع معاملهلر اجرا سته قادر اولور . معاملات تجاریه نک نتیجه سی ، مساینک محصولی نه در ؛ کار اتمک ، زیادن قورتملق . اشته بو دستور تجارتی ارباب فن ماده ایله قوته تطبیق ایچون اوغراشمقده دائرة تطبیق توسع ایتمکجه مدنیت ایلری کیمکده در .

بومطالعات و ملاحظات بوقطه به وصول ایچون ایدی . پاره تشبیهندن برکزه دهسا استمانه ایدم : سرمایه تقدیه سنده کی قوه خفیه نی اظهار ایدوب آثار سعی و عمل و فعالیت کوسترمک استین برقاعده اساسیه نی ره بر حرکت اخذ ایدر . اوقاعده سرمایه دن آز صرف ایدوب چوق قاز اتمق ، سرمایه یی بهوده بره محو وهبا ایتمه مکدر . الحاق بوسورت تجارتک دوامی ، سرمایه سی صرف و استهلاک ایدنک امکانی تأمین و تضمین ایده یایر .

مادامک مادهده بر قوت و اردر . بوقوتک اظهاری بر فعالیت کوستره جک سعی و عملی میدان کتیره چکدر . بوقوتک تحولات و تبدلاتی سایه سنده مختلف خدمتارده مختلف قوتلرک استمالی ممکندر . بو حالده بر مادهده کی قوتی یعنی سرماییه نی امکان درجه سنده آز قوللانوب چوق سعی و عمل حاصل اتمک کاری یعنی ترقیات صنایع و مدنییه تکفل ایده بیهلچکدر . بوسکون صنایعک روحی ماکنه لر در .

بر طار برمسوق اولنوب قوه انبساطیه نک تزئید ایلمسی ، بونک برسی و عمله واسطه قیلنمسیله ، آچیق سوز ، بر ماکنه نک ایشلمسیله اورتده بر قوت ظاهر اولور . کوزله کورینیر . لکن صونخارنده کی ، صونی بخاره قلب ایچون واسطه اولان حرارتی حاصل ایدن معدن کمورنده کی قوتی بردن بره اکلابوب اکلاتیق کوجدر . چونکه بوقوت او مادهده موجود اولدینی حالده همان حس و ادراکی قابل اوله مامشدر . تحری و تدقیقه احتیاج کوسترمشدر . زیرا مادهده بویله خنی حالده بولان قوت کوزله کوریه من ، عیاناً اکلا شلیه ماز . رافده طوران بر اثر جسمده ، دالده اصیلی بولسان برآمده بر قوت کوریه من . فقط زافدن اوجسم ، دالانلما دوشمرسه بر حرکت حاصل اولور . بو حرکت قوتدر . بوقوتده او ماده لرک ماهیتی ایدی . الحاق بر حرکتله ظاهر اولدی . بر فعل و عمل میدانه چقیدی . اشته ارباب فن بوقوتک بویکی طریزی نظر تأمله آلمشدر ، خفی و جلی اولمق ، بری مادهده موجود اولوب اناری غیر مشهود ، دیکری ماده دن متظاهر و آناری مشهود بولمق اعتباریه ایکی به آیرمشدر . ارباب عرفاندن « ولون » اسمنده بذات قوتک بویکی طریزی کوسترمک ایچون یوروتدیکی بر بحثده بونی پارده ، بر باقیه تودیع اولنش سرمایه تقدیه تشبیه اتمشدر . بو کون ارباب علوم طبیعه نک ، ترقی تجارت و صنایعی ، عموماً ترقیات مدنییه تأمین چالیشان اصحاب معرفتک استحصاله چابالادقاری تقطه نی کوستره بیلیمک ایچون بونشییه « اتحال » استعمال ایده ییلیرز . پاره باقیه نک قاصه سنده طور دجه جامد ، بارد — اوت ، هر نه قدر منظره سی حرارتی ایسه بارد — و فعالیتدن محروم دیمکدر . فقط پاره تجارتیه چیقاریایر ، اشیای مختلفه به تبدیل اولنور ، او اشیا ایله البم صاتم اجرا اولنورسه اوزمان آناری یعنی او ماده نک قوتی تظاهر اتمش اولور . ایسته بونک کبی بر شالاهنک سقوطنی تماشا بسقوطک نه قدر

مصاحبه اوبیه

— ۴۹ —

شعر مقلده

برقاج سندر شعر حقدنه صیرایی
 دوشدیکه سوبله مکده ، وقت بولدجه یازمقده
 اولدیف فکر مخصوصه دأر بوگون برآز
 دها ایضاحده بولوتیق ایستهرم :
 شعر ایله نظمی بوسوتون آری گور -
 دیکم ایچین برمنظومه نی تشکیل ایدن ایبتدن ،
 حتی مصارعدن بعضیینه شعر ، بعضیینه
 نظم دیورم . شعری کیسه نهم سوبله دیکم
 کچی سوبله مادی ، نهم آیردیف کچی آبرمادی .
 بوتاتی ، بوتوقراق عنیدیر .
 هرکسک اختصاص ایتمدیکی مسلکده
 کندینه گوره برذوقی ، ذوقه گوره بر
 ایجادی ... هرکسک رسوخ فکر ایسنه ،
 محاکمه عقلیه س گوره بر اجتهادی واردر .
 انسان یالکز او قومقله قالمالی ؛ او قودیفنی
 دوشونمئی ، دوشوندیکنی یازما یلیدر .
 ارباب اختصاص آثار صنعتی یاقابلید ایدر
 یاخود تمجیدر . بر اثر ایجاد ، بر فکر اجتهاد
 یاگیگیلر ، مقبول اولور یاخود تصحیح ایدیلیر ،
 رد اولونور . بونک ایکنچی صورتی بیله
 فائده دن خالی کدکدر : هیچ اولمازسه
 انسانه خطاسنی اوکره تیر ، هیچ اولمازسه
 انسانه بیلمه دیکنی بیلدیرر .
 برسوز فوق العاده بلیغ ، صوک درجه
 روسه نافذ ، هله برده وزن ایله قافیه آهنگنی
 حائر بولونورسه بوکا شعر دیکمه کیسه
 تردد ایتمز . بن ایدیورم ! .. روسه نفوذ
 تاثیر بلینی اترک یاموضوعنده یاخود متضمن
 اولدنی خیالده اولور . نهم فکر بجه تقدیر
 اوله گوره اثرک شعریته حکم ایتمیلیدر .
 برشیشنی اولدنی گچی - هله نظماً -
 تصویر البته بر اقتدار ، برهنر ، بر فضیلتدیر .
 فقط صانیورم شاعرک بودکل . بنده کزه
 قطعاً اوله گیور که بر تصویر عینی نه قدر
 بلیغ ، نه قدر بدیع اولورسه اولسون شعر
 اولماز . ذهنده بولدیف ادله مصادف

مرتب آه صرف ایدوب بوندن چوق استفاده
 اتمک . اظهار اولسان قوتی نحو وضاع
 اتمک قاعده اساسیه سنه نه درجه رعایت
 تمکن اولورسه اوقدر ترقیات صنایه تأمین
 ایدلش اولور .

...

علی الاطلاق ترقیات فنیه چالیشانلر
 نادر دکل . انکلتزه کیمیا لرندن «رامزی» ده
 بومبانددر . بادئ حیاتی آز اولان هوای
 نسیمی نیک یقین زمانره قدر مولد الحوضه
 و آزوت اسمنده ایکی عنصرک اختلاطندن
 حاصل اولمش اولدنی معلوم ایدی . بالاخره
 ارباب فن و تجربه « آرغون » اسمنده
 برغازده هوای تشکیل ایدن عناصر میانده
 بولدنی میدان چبقارمشدرر .
 بتون اجسامک اوج حالده بولدنی
 یعنی صلب ، مایع ، هوای صورتلرند
 کورولدیکنی بیلیرز . هوای نسیمی ترقیات
 اخیره واکمال و سائط فیه سایه سنده فولانجه
 مایع و صاب حالته کچیرلمکده وعادی سوکی
 شیشه ایچنده صافلانمقدهدر . کیمیا کر
 « رامزی » یقینده مایع هوا ایله بر تجربه
 اجرا ایتمدیکی و مختلف درجه لده مایع
 حالندن تکرار غاز حالته کچن عنصرلری
 بر بر طیران ایتمیروب اکلندیکی صرده
 بر جسم جدیده ، هوانک تشکیلانته دأر
 بردردنجی عنصره دها دسترس اولمشدر .
 ابتدا مایع هوانک آزوت طیران اتمش ،
 آرقه سندن مولد الحوضه کیمش ، نهایت
 قالان مقدارک اوند طقوزنی تشکیل ایدن
 « آرغون » اوچش ، آرتق برشی قالمق
 لازم کلیرکن موسوی « رامزی » قالم ایچنده
 بر مقدار جسم هوانی بولدنی فرق ایتمشدر .
 بودردنجی عنصرک کیفیت و خواصی تدقیق
 ایدرک کشفنی فرانسه انجمن فنونه
 بیلدیرمشدر . هوای نسیمی نیک تشکیلانته
 داخل اولان بودردنجی عنصره قریتون
 (هوای خنی) اسی ویرلشدر .
 اشته بوده فن اغورنده مصروف
 اولان غیر تارک بر محصولیدر .

ماکنه لک غداسی معدن کوریدر . معدن
 کورنی یاققله حاصل ایدیلن حرارت
 حرکتیه تبدیل یعنی قوه حروریه قوه
 محرکه نه تحویل ایدیلرک استفاده قابلدیر .
 معدن کورنی آز یاقوب چوق حرارت
 حاصل اتمکی ، بوحرارتی صنایع اتمیرک
 حرکتیه تبدیل ایلمکی - ارباب تجارت
 کچی - برقاعده اساسیه بیلمیلیدر . چونکه
 صرفیات نه قدر آز اولور ، بوکا کوره سی
 و عمل ایله محصولاتی نه قدر چوق بولنورسه
 معاملات بشریه اوقدر قولایلشیر . مراکب
 بحرینه ک مناسبات بین الملده ، نقلیات
 تجاریه نه تأثیری معلومدر . چوق کور
 یاقوب سفینهیه آز یول ویرن ماکنه لک
 شمعی اصلاح ایلدنی . بک آز کور یاققله
 چوق یول ویرمه نکی یولی بولندی . اشته
 بونک اوزرینه ساعتده بدی سکر میل
 سرعت بکرمی ، بکرمی ایش میله جبقیوردی .
 ماکنه لده حرارتک یوزده بر چوغنی
 نحو وضاع اولوب بر قسمی حرکتیه تبدیل
 اولنور . بوضیاعه سد چکمک بیوک بر ترقی
 تأمین اتمکدر . بوقطه نظرندن اتمک مکمل
 ماکنه لک طویلدر . بوراده دخی حرارتک
 ایچق یوزده بکرمی بشندن سرعت و حرکت
 اعتباریه استفاده اولنور . قصوری تپاه
 اولور کیدر .
 بر کیلو غرام معدن کورنی یاققر
 ساعتده برابر کیر قوتی استحصال ایدن
 ماکنه لک مکمل ماکنه لدرر . بوندن
 قوه محرکه اعتباریه استفاده حساب
 اولنورسه ایچق یوزده بدی ایچق کار و قصوری
 زبان اولدنی کوریلیر .
 قوتک نقلی ارباب فی الک زیاده اشغال
 ایدن مسئله لرند بریدر . مثلاً بوغاز ایچک
 آقینلرندن استحصال اولنه چق قوت ایله
 هرکه فابریقه سنک ماکنه لری چورتمک
 یولی دوشونیلیر . نقل قوت شمعی ممکندر .
 نه چاره که شمعی بدی قدر الک مفید بر صورتده
 اجرا اولنان تجربه کوسترمش که یوز المی
 کیلو مترواق بر مسافیه نقل اولنان قونک
 یوزده بکرمی ایش ضاع اولمقدهدر .
 والحاصل ماده ده مندرج بولنان قوتی تمکن

صالحه جاده

صالحه جاده شيمدی چيلين برهوسله
 اوچارکن — بوسش يايگله مسود —
 بهار الك نازه ، الك صافي نغسله
 فيصلدار برمههر شعر محمود ء

بتون مشجر ، چيچيگر ، قوشلاريه
 اولوز بيرامن شوقنده رقصان :
 ايدر بيك روسي ضرب شهريه
 اوفاق برموج دامانك پريشان ...

— برنظومدهن مفرزدر —

توفيق فکرت

اولدیم اعتراضلاردن قوتلی چقبورم . فیکرم
کیتدیگه تأید ایدیورم .

رواج جهل مرکب رسیده است بجای
که کرده هرملکی خویش واخیال های!

یاقی خاطرلره کله سین . بن کندی
دگل دوشوندیلمکی برشی ، دوشونورک
بولدیم شئی بر حقیقت ادبیه صانیورم .
دیورم که :

بر تصور عینی موضوعک ، موضوع
کوزله دیمک که برشعلک - چیزگیسی .
گولگهسی ، بویایی موافق دوشمش -
بررسی . . . وزنی ، قافیلی ایه - فصیح
بلیغ ، مضع برنظایدیر . بلدات شعر
دکلدر . تصویر بذاته شعر اولوق ایچین
شاعر مشهوردیک لطافت و یادداشتیه ،
آهنگ علوتیه ، تأثیر فجاعتیه والحاصل
هرحال و مزنیله متناسب ومتوافق اولهرق
بوکا کنیدیلکندن ، سرمایه شاعری اولان
خیالندن برشی علاوه ایتملیدر . شعریت
یالکیز موضوعده ایه شعریت یالکیز
طبیعتده متجلی دیمکدر . طبیعتک یابدینی
شعری سوبله مک باشقه ، شعر سوبله مک
باشقور .

کعادای برنشیبه ، اگ مبتدل راستماره
یاخود بر مجاز مرسل بیله بنده کزجه بر
اثرک شریقی تأمین ایدر . آمجاق بوکا پک
خاییده ، پک ییایغی برشعل دریم . شعری
برکره قطعاً نظمدن آیرمالی . صوکرم
شعلده نظم کی ایستی ، کوتوسنی - سچملی .
براره « شعر دکل » دیمک اونو یکنمه مک
دکلدر . گوزهل برنظم چرسکین بیک
شعردن البته ایدر .

نهدر اولوچه شو ویرانهک جوازنده ؟
طوقوتدی خاطرمه حال انکسازنده .
دکل غریب ، بولنمه مدام مست خراب .
مسافرم وطنک بر خرابه زارنده .

یتاری بلیغدر : بر ویرانه دن بر فریاد
چیقوق قاجع ، مؤثر برحال . برخرابه زارک
زمیننده ، برنالارک ایننده البته طوقوناقلی
برشعل مندیجدر . فقط « بواجع شی بی
متأثر ایستی » . سوزی شعر اولماز .

آمریقا حکومتنه اغانه حریبه اولهرق یوزبیک
دولار یعنی تقریباً یکری بنش بیک ایرا اهدا ایدن
برجدید اغنیاسندن میس غولده

یوزباشی ویتنتون
آمریقادا عماریه حاشره می قادیرلادی حیات جتتورانه می
تزیید انیش اولمغه بلاده کوسرلدی اوزره عرفانی تقدماً مجال
حسیه اعطا المکرای کی بعضی یزیدت افای خدتمدی طالب
اولشاردر . یوزلردن « نهی » اسمندکی قادی میرالای اوله ق
برآییه و ویتنتون ایه اوچی میلس الیه یوزباشی
تعیین اولمشدر .

میرالای نلی
« برخرابه زارده مسافر قالانک مست
مدام وخراب اولمانی استغراب اتملیدر . »
سوزی وزن ، قافیه شعر ایده من . معلم
ناجی افندی مر حومک بومشهور غزلنده :
هواده یازغاه دوندردی روزکار بی
خزانه منظم عمرمک بهارنده .

یتنک مضمونی برآز مبتدل اولمقله
برابر غایت بدیع ، غایت کوزهل افاده
اولومش برشعلدر . « صاراردم ، صولدم .
کنجکلمده اولومی کوزلیورم » سوزی
نظم ایدلمش اولهیدی شعر اولمازدی .
نظمدن باشقه برشی اولیمان :

ایدرسه دلیری واردر وداع ملک وجوده
غریبه بر بونورمش عدم دیارنده .
قرارباب اولهام کرجه مست سرشارم .
حسداو زنده که آسوده در مزارنده .

یتارینک ایکنجی مصرعلنده نه خوش ،
نه شاعرانه برظرافت وار ، نه قدر سلیمس .

کوکل اونوسفر نور طلعتک ناجی
بانار قیامتک دک نار انتظارتنده .

مقطعی ایه - ولوبنه بسیار شیده
مضمونلردن اولسون - برتنشیه واستعارینی
تضمن ایندیگی ایچین شعرتی حائر اولمقدن
زیاده طبیعی اولهرق ایکی اوج صنعت بدیی
محتوی بولونوق حیثیتله فیسدر . « مقبر » ک
- اولادوغیالایله ، آسودگی حالایله مرور
آتمش حیات ماضینی مصور ، شاعرک او
زمان متعاد ایقاسی اولدینی وظائف سپاس .
آمین معاشرتی مقسر - ایانتندن صوکر
کن :

عالمده ایتم بتم او ایندی .
کوکم اوکا الفت ایلمشدی . .
باق سوبلر ایکن اونوتم ایواه ،
صاندم که یانمده در اوهمراه !
الف دیدیمک اوت دیکشیدی .
تفرقه بزنی اجل تیشیدی ؛
کیتدک کویه بر بازار ، شاطفه
کیم دزدی که آه او صوگ کیدشیدی .

قطعه سه بنده کز شعر دیمه ؛ طبیعی ،
حسی برنظم دریم . چکه کذار قهر ملمات
اولانارک - بویه منظومه لری او قورکن
اولجه کنیدیلری آغلاش اولان حالاری
تکرار تجرجه ایدیورمش گی - متأثر
اولماری طبیعدر . شیمدی بو تأثیر بویه
سوزلرک شعرتی ناسل تأمین ایدیبیلیر ؟
شعر ایچین « مؤثر ، بلیغ ، روحه نافذ
سوزلردر » دیمک ناسل کافی اولیبیلیر ؟
برده شو پارچه بی او قوبه لم :

هپ خاک دکل مزار دلیر ،
نسیان اولهچق ایکنجی مقبر :
نسیان ، او اسفل مقابر . .
نسیان ، او مقلل اکابر . .
بردیگری ده بولقب مقبر ؛
زیرا بوده خاک ایله برابر ؛
اوچقده مزاردن مزاره
جانان او فرشته سفربر .

ایشته « مقبر » ک سیاه لوحه مندرجاتی
آراسنده فوسفورگی پارلیسان بوقطعه

حلمدند باشقه بر ترك شاعرينه سويله مك
نصيب اولمان شعرلردن . شاعر — حفرة
نارلك فسايه ترك ايدلن رادفة حياتك
ايكنجى مزار اولارق . مظلمة نسيانه دوشه .
گنى .. صوك فرارگاه اولوق اوزره
كندى حفظه قلب خاكسارنده قاله جنى
سويله دكدن صوكرا جانانه بريده روانى
مزاردن مزاره اوچار برفرشته حالده —
كوكستر بيور . موضوعه بر شى علاوه
ايدسيور . كندبلكنندن بر شى سويله بور ،
بر شى باييور . ايسته بو شى كه بر تشبيه
تمثيلدر ، سجانك بر قطعه دورادور ديجورنى
بر جوق زمانار ترصدله نويد اولمش ايكن
مر كز عدسه مرصاده ناگه پيدا برستاره
نوفورغك لعسان خنده نظيرنى حيران
وولهان تماشايه طمانش راسدرا گي —
هزار گفته مضمونلردن اوصانوبده يگى
برنكته ، پارلاق بر قطه گورمك اشتياقنده
بولونانلرى — ذوقياب استكشاف ايدجك
شعرلردندر .

مجنون عامرينك — هر اوقوبشده
قلمه كوزلر يمي ياتارمقى تاثيرنده بولونان :

تعلمت ليلى وى غر صغيره :
ولم بيد الاتراب من تشبها عم .
صغيرين ، نرعى الهم .. ياليت اننا
الى الان لم تكبر ولم تكبر الهم .

قطعه مشهوره سى بالذات شعر اوله ماز .

« بن ليلايه علاقه ايتديكم زمان هنوز
كوكستنده ميمه لرى بليرممش ، نابالغ بر قيز -
جغزدي . ايكي صبي ، قوزلورى اولاتيردق .
آه ، كاشكي بو آنه قدر بزده بويومه سهدك ،
اوحيوانجيزلرده بويومه سيدى ! »

افادمسك موضوعى مؤثر بر شعر درر :
ايكى نورسته نونمبالك بر مرعاده كوكوره
قوزولرله دهگدارانس وموالات اولماسى
اشمار علويه طبيعتدندر . بو حالكا كا وقع
دوامى اولزه بيش عشقك صاف ، طبيعى ،
آجيقلى تمنايندندر . لكن اوحالى ، بو حسى
بويله اولدينى گي تصوير هر حالده شعر
سويله مك دكل بر شمرى سويله مكدور .

« الله ليلاي باشقه سته ، محبتى بكا تقدير

ايتدى . مادام كه بويله اوله قمشن ، بارى نى
ليادن باشقه برينك سوداسته مبتلا ايديدى . »
مألنده كى :

قضاها لغيرى وابتلايى مجبها
فغلا يئى غير لىلى ابتلاييا .
شويت ايله ،

« هنوز طفل ايكن مألوف هوى اولدم .
يكرمنجى سال حياتمه صاجم ، صاقالم آغاردى .
بم كنجلكم هانى ؟ قونداقندن قورتولمادن اول
زمان بغله اوغراشمه باشلامشدى . آرتق
شيبى برده شوبيله لرك بجوى نه اوليور ؟ »

مؤداسنى تضمن ايدن :

الفت الهوى طفلا .. فثابت عوارضى
لعشرين من عمرى . فابن شياييا ؟
وحاربي — من قبل رضى تمنامى —
زمانى ؟ فاللثابث وماليا ؟

شوقطهمده او قبيله دندر . بونلرده
حقيقتى كاهى سويله بور . تاثير اوحقيقتدندر .
حال بوكه بيه عرب اشمارندن اولوق اوزره
ناظمى مختصر ايدمه ديگم :

اقول ، فى خال خد الحبيب — وقد
تفرق الناس فى تأويله فرقا —
هو الفرائش رأى خدأ له فرى
بنفسه فوق نارالحند فاحترقا .
بو قطعه كه :

« سه وديكم خال خدنى تأويلده ناس
فرقه لره آيرلدى . بن ديوروم كه بوشامه سودا
بر شتاب ايدى : عارض آتئينى كورر كورمى
اوزرينه آيتيدى ، ياندى ، كومور اولدى ! »

مفهومنده در ، اونكى پيلره ، قطعه لره
نسبتله هيچ بر تاثيرى يوفكن شعر بيتهده
سوز بو قدر .

تفصيلامدن شوتيجه البته استخراج
بويورليور : شعر ، تشبيه واستعاره اولمارقجه —
فصاحتله ، بلاغتله ، بدع ايله ، حكمتله ،
فلسفه ايله ، تاريخ ايله — تجلى اجز . علم يانكه
مجاز و انواعيله كناهى كجى طرق افاده ي
بيلديرر — شعرك عكجى ، شعرك لازم غير
متفكيدير . ديكر اقسام ادب كلامى عينيدن
قورنارماز . خيال شعرك منبع سئوح

وصدورى ، علم يان ايسه خيالكا دستوري در .

— مادام كه عادى تشبیهلى ، عادى
استعاره لى پيلرى ده شعر عد ايدسيورسك ،
اوحالده نظم ايله شعرى بويله آيرمه يه
نه لزوم وار ؟ « وزنى ، قافيه لى سوزلرك
هپسى شعر درر . بونلرك قيمتلى بلاغتلى
نسبتده متفاوت اولور » ديمك دهاشمولى
بر تعريف اولمازى ؟

— افنديم ! تشبيه واستعاره انسانك
كندى بولدينى ، كندبلكنندن ياديدنى بر
شيدر . شاعرلك مشهوردينى مشاهده ايتديكى
كجى سويله مكدن عبارت اولونجه بللك ويا
ديكر گوزله سسلى بر قوشك صوتى تقليد
ايدنه حتى هر شرقى سويله نى بسسته كار
عدايتمك لازم كلزمى ؟

— ۱۳ حريران ، ۱۳۱۴ —

اسماعيل صفا

شعر

تأمل

طور سوغوق ايكي نمش ريده حالده
فضاى تار خيلده شيدى فخر وسرور .
ت . ي .

نهر بوكون ينه تنهايه . طلمته ميلم ؟
زمان زمان نى بر مزعج اضطراب آليور ؟
بين متاع فكرتله نى توان قاليور ..
مكدرم ، ينه ايتديش و منغملم .

كهى ديرم : آجيلر بلكه آغاسلام تنها
سحابلكه تخشدا خيالده ؟
بولتيور بكا امداد ايدن بوحالده ،
نهر مدار تسلى ، نه احتمال بكا ..

شعر ، بوكون اوده مفردر التفامدن ؟
طوكار ، قالمير ايكي هيكل اوكدنه شعر وجمال ؟
منافرت كورونور چهره حياتدن .

نه سود عمره بو عاجز تمايلامدن ؟
كوكل نچون بوتنترله متصل مبال ،
نه سود كنديه حتى شوكدى ذاغمن ؟

احمد كمال

نیم سهای خیالم

بوکیچه دیگه دم یته دکزک
غملی ساحله شعر بوشتنی ؛
سمت رأسمده ماه ليله کزین
سویلیوردی ضیالی برنتی .

کین ایام وصلتک یادی
متبسمدی افق صامتن ؛
آه ، طویدم سؤال ایدرزدی
سنی سیارلر توایتدن .

یوکساردی جبال عابدنک
جوده خاموشی مناجاتی ؛
متموج طلال صاعدنک
رنک چشمکدی اهترازاتی .

برقوشک منکسکدی فریادی
شجرستان بز و سا کندن ؛
بکا اجرامدن کولو سردی
عمق یادمده اغالیان دیدوک .

ناپذیر دوا جرحیمی وار
افتراقله قلب حساسیت ؛
قانا قوجه ایدر سنی اختصار ؛
اگر یوازدرلر قانا-ین !

سینه ظلمتمده نام ایکن
کجه مک کاشات سرتامر ،
ماوزای جهان مریدن
کوزلرک روحه تبسم ایدر .

اوزمان سنده باشقه بر هرحال ؛
اوزمان فیکرمک قاندرلی وار ؛
اوزمان روحم - اعتلا میال -
اک خفی شعر کاشاتی طویار ؛

هرسوزمده اثر الهامک ،
کیزلیر برخیال میناسی ؛
اوزمان ساحت خویلمک
مائیدر رنگی ، روحی ، میناسی .

— ۹ مایس ، ۱۳۱۷ —

ناتو، عالی

بریهه صنعت

بر بیوک دهای ادب طرفندن بوتون
حسیات تقدیرمه سه ترهان اوله حق برجه ایله
بکا هرجهته خارق اعاده برآمد» دیسه تصویر
اولنان توفیق فیکرتک خوارق صنعت وصفتندن ،
بیلیم هانکیسته بیان حیرت ایتلی ، بیلیم
هانکیستندن بحث اولمالی ؟ هبندن بحث ایتک
ایچون ققدان اگاهانه رنما شدید برآزدر وار ،
فقط بو اوقدر زنگین بر زمین که برجلدک
حوصله استعانی بیه کافی کورمه یوروم . ایشته ،
او بوتون خوارق سائره سنی اونوتبارق یالکز
بر خارقه سندن بحث ایده حکم : کنج استادک
آلنده نظم ...

صوک مظلومه لردن بریشی — شو بر ایکی
سنه تک محصولات بدیهه سندن نلا برکوجک
پارچه بی — اووقدین مکره بونی احتوا ایدن
بختیار رساله الکزدن برحس حیرت ودهشتک
تأثیرله دوشیزک بوپوک برغریسه کوردکن
مکره حاصل اولان تعجب عمیقله «نصل پایور؟»
دیورمیسکر ؟

بز ، هرچشمه بدن مکره مالک تصادفزده ،
بز بیچاره نازلر ، اوکارنده وسع بر میدان
سربسته ، قولاری ایالاری هردرلو قوددن
ازاده ایکن نثر اوزرنده یته سقط سقط
یورویورک هرخطوده بریأس عدم موفقیته
تصادف ایدن بز بیچاره نازلر ، بری طرفده
توفیق فکرتی ، اوفق برلکنست لساندن بیه
غاری کزیده برنثره مظلوم ایله نثرکد اثرش وسعسته
کیرمه بیجک شیرلی نظمک درلو قود وله اوزرنیک
سینه مضیقته سفشدرمش کوردکدیکه
دوداقرمزده بیوک برندای حیرتله بربریزک یوزینه
باقورق : « اوت ، نصل پایور ؟ » دیوروز ؛
حسین جاهد کولرک اوکنه باقور ، محمد رؤف
کوزلکرنشک آلنده طوکسور ، ویوسواک
جوابی گله یور .

کینلرده ، هانی شو برهیچه بکزه بن ،
مکره بوتون برحکابه عشق حکمنده اون
سطری اون جله قدر نظر حسه اوزایان کوجک
«تصادف» مظلومه سندن مکره یته بو سؤال ،
دائما بی جواب قالان بو سؤال ، اوزته به چیقجه
جواب بیری : « اوت ، بش یوزنجی دفعه
اوله رق بردها صوردم ، نصل پایور ؟ »
دیدي...نصل پایور ؟ اونی بن بیلوروم . کجه
کتابلاری قاریشدریران خلوقک ، اودرت بهارق
قرال صاجلی لطیف مللکک بر آهنگ رباب
سهای به بکزه بن سسیله ایکی صاف سؤاونه
سبایور بررکن برینتی منی کاغذ پارچه سنسک
اوزرینه قورشون قلبیه ، احباسندن برینه درت
سطلری برتذکره لابلایانه بازارجه سته پایور .
بوپوله برصرده اوکا کیدیکر ، سزی دنیاتک اک
لطیف برتیم ممنونیتله قبول ایتسون ، برنلاش

سزه جره اشتغالنده بر ککوستررکن
برکوجک کسکاد پارچه سنک قیورپله قیورپله
آوونجک ایجه صافلانديغنی فرق ایدیکر ، بویشته
اوخارقه لردن بریدر ؛ صوریکر ، اوفق برتردد-
دن مکره دائما کندیسندن مین اولمایان
صنعتکارلره مخصوص بر تورقو ایله بونی سزه
اوقوسون ؛ بو هان چیزلهمش ، دکشدرله -
مش ، نادراً بر ایکی گله سینمش . نهایت برغاری
نثر مسوده سته بکزر برشیدر ؛ فقط بوپله هان
یازیلیبوشمش اولان بوشی ایشته یا «لادانس
سزباشین» در . یا «خیال وحقیقتی» در . اوسزه
«باکزر ، بوهیج برشی دکل ، هیچ برشیده
بکزه مدهی ، برباد اولدی...» در ؛ سزکندی
اثرلر بنه قارشو بو قدر بوپوک بر انصافزله
دلاک ایدن بو سوزلره تحمل ایده مسکر ؛
فقط اوصیسی سوبله یور ، او اوبله شیرلر یایق
ایسته یورکه بونلر ، بویادفلری نسبه هیچدر .
سکر صمز «آ ، باکزر ، قیومد کیتی اونوتیق»
در ؛ برندن فرلار ، بردقیتمه مکره عودت
ایدر ؛ فقط سزدن اول یازغانه سته کیدر ،
اواننده مک کاغذ پارچه سنی برکنشاره توبارق
ایکی مصرع دهه علاوه ایدر ... ایشته بونلر
بوپله پایلیور ؛ فقط بو نظم غنائی اتی عصرلق
نظم غنائی ایکن بونلر یایلاماش ، نظم بوپله
بردای طبیی کسب ایتهمش . اتی یوز سنه تک
مجاهدات ادیبیسی بو نثر مظلومی وجوده کتیره-
مه مش ایدی . بشقه شیرلر ایچون نهدر لارسه
دوسونلر ، فقط توفیق فیکرتک نثر مظلومی یالکز
اونکدر ؛ بونی کلامق ایچون قافیلری صافلامق
اوزره مصرعلری متوالیا ، بکدیکر بیه مربوطاً
یازیکن ، بو برتردر . بشقه هیچ برشی دکل ؛
هم نصل بر نثر ، نجبا بوپله بر نثر یازمق کیمه
نصیب اوله حق ؟

بزده بو حاله کلک ایچون اتی یوز سنه بکلین
نظم فرانسیزلرده ایکی منلی زمان بکله مش ایدی ،
نهایت بوکون بزده توفیق فیکرتک یابدنی شیخی
اوراده مالک اوکجه فرانسوا قوه یایدی . اونک بر
مظلوم فاجعه سی اوقونوسون . آلنده فرانسیز
نظمنک نه حال کسب ایتدیکنه حیرت
حاصل اولور ؛ اوزمانه قدر هیچ برکیمه بونی
یایلامش ایدی . حتی اوزماندن مکره حالاده
یایله یور . فقط ، البته بوخارته بزده دهه
ششایان حیرتدر ؛ فرانسیزجه نظمله ترکیه نظم
اراستمده موجود اولان فرق قیود ، لسان
اعتیازوبله بزمنکنده کوروبن مشکلات نظر دفته
التیرسه توفیق فیکرت البته دهه زور برشی
پایور .

بو ، شمدی یایلان شی اسلافک مرنبتندن
هیج برشی اسکیتنم ، حتی اسلاف حقتده نه
ایچون یایلامش سؤالی بیه وارد خاطر اوله غمز ؛
بوپله یایله بیلیمک ایچون بشون موجود اولان
شیرلر ذاتاً یایلمش اولالیدی ، اونلر اولسه ییدی

آمریقا اسپانیا بحارہسی — طور پیدو ہجومی

بو طوموغازدی ؛ بایلرک ، نایلرک ، تفعیلرک
اوزاقدن بوکا تأثیرلری یوقدر دینه من ؛ فقط
بونلر دها صرغ برمناسبت ، دها مشروح بر
عاشیتایله زمهرملرک ، صحرالک متهرلرک نتیجه
طبیعه سیندر . بوکا بالکنر توفیق فکرت دکل ،
ایشته ارقداغلرلرک هبسی موفق اولیورلر ؛ فقط
بوونلک مالیدر بووتون اطرافنده کیرلک آراسنده :

« برضربه شهبال ایله بر جمله ده بردن

یوکسله رلک سزه « ای سحر نظر پرور
صنعت ! متنور برغر بهساری کبی ظلمتلر ایچنده
طلوغدک « دیدر بیور . کنج استنادک « اساسی
کشف اولندقدن صکره ، تطبیق پک آسان ظن
ارنان برفاچ سر طبعی وار ؛ وزنک صورت
انتخابی ، حرکات وزنک تطبیق کله رلک قابلیت
قرائی ، مجموعتک مساعدت انشاده سی .
بونی بر مثاله تطبیق ایدم . مثلا شو
منظومه سی :

— بالکسر مصابی ایچون —
ورک زوالیلره !

خراب زلزله برکوی ؛ شویله برچاتنک
چوروک بریزکی دهفته لیرلش ؛ اوتهدن
چامور بیغتمسی شکلده « بر زمعه قانت
بیغوق تلاری منظر ؛ اوزانده برسکن
زمینه طوغرو ایکنلش ؛ همان سقوط ایدهجک ؛
اؤکنده برقادی ... اووخ ، آرقن ایستهم کورمک !

بولوچه قبی تهرک ایچونه کقادیر ؛
صور الیمم بر یورک — اولرمنکر
واو خشین وداوت — سه بویه برحالی
کورزیده سیزلاماسین !... شیمی سز بوتکالی ؛
بولوخ مانی هر درلو دهفتیه آک
شوغتم وونلک برکنار باروشه ؛
بتون اومظنه جاشنکلی برده قایلین
ردای بر فایله اورلرک کتومسده یسه
— ایچنده صرافیهرق سوزش فلاکتی —
یابانچی کوزله کوسترمسن سلفاتی ...
قصل تحیل ایدر سورکه قارشینده بونک .
بونک بر حصه برینش کره مشغول
براز حیث ورتله سیزلایان دلپاک ؟ ...

دین ، ایکنتلی چارنیتلره سینه خاک
تأرض سوری بولوخ آلامه .
سزکده فیکر آلت آجیر دکالی . وریک
ورک شو طوغرله ؛ یوقول قاتان شو ایتمه ؛
ورک اوشه غات شوریه یین شرک !

« شو یالده برچاتنک چوروک دیرکاری دهشته
فرلامش » . « اوتهدن چامور بیغتمسی شکلده
بر زمین قانتک بیغیق تلاری منظر » ... سزه
برسی گلش عادتاً برلسانه تصویر ایدیور ،
سوز سویله یورن اولور . فقط نه بووزنی
بوتون دهشت تصویره ترجان اوله جق برزشت
موسیقه ایله ده اوقویه بیلر سکر :

« شیمی سز بوتکالی ،
« بولوخ مانی هر درلو دهفتیه آک
« شو عجزم وطنک برکنار یاردینه !

یله بووزن سزه اولانجه رقت معنایی افاده
ایدهجک بر حلاوت حسیه دن حصه یاب تأثر
اولان برصدای استرحام ویرر :

« وریک
« وریک شو طوغرله ؛ یوقول قاتان شو ایتمه ؛
« وریک اینته غایت شو بر یغین بررک !

بووزن اوزان موجوده ایچنده برفاچ ؛ فیکله
برابر بوخاصه میل نثری و نظمی ایچولرک
مساعیدر ؛ فقط اصل اهمیت بووزنک طرز
استعمالده ، اجزای نظمه صورت توزیع
و تقسیمینده در ؛ منظومه لک طرز تنقیطه دقت
اولولسون ، بوتون و قتلر ، مقطعات وزن
تصادف ایدیور :

« خراب زلزله برکوی :

دیکدن صکره ایسته دیکر قدر طوریکه ؛
منظومه ده برکله بوق که بر باجانی بر طرفه دیگر
باجانی بر طرفه اولسون ؛ هیچ برکله ، هیچ
بر ترکیب بوق که منشور بر پارچه ده اوقولدینی
کی باشلی باشنه ، وزنک سکتانته تصادف
ایته رلک اوقوناسون ؛ نجه الک بویک صنعت ایسته
بوراده در . بوکا کله لولک بولسدقلری موقطرله
کوره قابلیت قرائتی علاوه ایدیگر ، بوشبه سز
حسن توزیع دن حاصل اولش بر نتیجه در :

« اؤکنده برقادی ... اووخ . آرقن ایستهم کورمک !

بو « اووخ ... » نه کوزلک اوقونور ،
وزنک آهنکنه اصلاخلل ویرمه رلک بونی بوتون
روح ونفسکرله اوقویه بیلورسکر ؛ ذاتاً بوتون
کله لر بویه . ایسته بردها :

« نصل تحمل ایدر سورکه قارشینده ، بونک
« بونک ...

« نصل » ... بولکله یه بوتون قوه استفهام
میبه تحیل ایده یله جک قدر صدا کره مساعده
ویرمه بیلر سکر ؛ صکره شو تکیرر : « بونک ،
بونک ... » برنجیسی برختله ، اونی متعاقب
کوستر یلن شیکک دهشتی بردن سویله یلک

نظرنده تجسم ایشده بشقه برمعنا علاوه ایتمک
ایسته میورمشه یینه شدتله ایکنجیسی ...
دها آهنکرده شو سؤال :

« سزکده فلکنر البت آجیر ، دکلی ؟

صوک سؤال ، شو « دکلی ؟ » صانکه
باشنی صالابه رق منتظر جواب طور بیور .
قافیه لر ، بلکه بوسخر صنعک الک مهم
معناسیندر . صره ایله قافیه لره باقیقز :

« سچاتیک ، قانتک
« اوتهدن ، مسکن
« کاندیر ، منکر
« آک ، قایلین
« وریک ، بشرک الخ ...

هیچ بولزده قافیه اولق ایچون بوتش
برکله واری ؟ شاعر سزه بیتمش برکوی
تصویر ایدهجک ؛ ایسته چوروک دیرکاری
فرلامش چاتسایله تلاری بیغتمش زمین قاتی ...
بوتنظرفی نثر ایزدهجک اولسه دیکر مطلقاً
بولکله لر قلدکره طولاشه جقدی .

« قافیه سمع ایچوندر » حقیقته ایساقین
ایسته مه مکده مصر اولاناره زحماً : « آک »
قافیه سنندن صکره اوکا رفات ایدن ؛ « قایلین »
بی شیشه الک لازم برکله در . بولوحی کیم
تصور ایسه مطلقاً اوردای بر فایچون « قایلین »
دیه جکدی . بونلر دن هانکیسنه باقیله هب
شویلمک دلاک کورمک ؛ اولان طبیعه تنقیه یه
برهان منضم تشکیل ایدهجک .
منظومه ناک انشای انشالانده کند سنندن صکره
کان مصرععه لفظاً هرطوق اولق حسیله قافیه یینه
سزه ثقلت ویرمز :

« بویه برحالی = کوروبده صکره
و :
« سینه خاک = تأثری سوبلر

دقت اولتیق کرکدرکه قافیه لرک تصوقی شو
النصاق مصرعین اوزانده غائب اولیور ؛ مثلا
شوراده :

« اوتهدن
« چامور بیغتمسی

« دن » اوزرنده براز سس باسهرق بونی
ایجه تقویه ایتمک و قافیه یی کویا خبر ویرمک ،
مصرع متعاقبه جان برادای نثر ایله برلشدیرمک
ایچون مانع دکل هبسنده عین ملایت
النصاق وار ؛ « بویه برحالی کوروبده سیزلا-
مسون » چله سننده « لی ، » « سینه خاک
تأثراتی سوبلر » چله سننده « آک » مطلقاً
قولالری هر درلو عدم دفته زحماً وجود
قافیه دن خبردار ایدر .

اوقورکن دهشتن تترمه ملک مکن اولیان
بوئر غرائک جهت شعریه سنندن ، بوتون بدایع
صنعتن دن بحث ایتمک ، یچی بو مقاله لک زمین
تکنندن چیقارمیه بوق پارچه یی یانکز جهات
میخالیکه سنندن تدقیق ایله اکضا ایتمک ایچون
چیر نقشه مجبور اولیورم ؛ فقط بالکنر بوقظله
نظردن بونان کوزلکرده کافی ، حتی فضا در .
بونده لک اول دقتیه چاریان شی ورتندر ؛

وزنده هیچ بر ادای غیر طبیعی بوق ، بونی
ایسترسه کز صدایه بر آهنک نغمه بردازانه
ویرمه رلک اوراق حوادنده تصادف اولنیش بر
فتره شونیه شکلده تکلف سزه اوقویه بیلر سکر :

ایشته بویله وجود بولش بر خارقہ صنعت
جمعی اعتبارله بالطبع کوزل اوقونور ؛ بونی
الحامسه شاعرک کندیی اوقورکن دیکلملی ؛
دینه بیلرکه بوئر منظومک صاحب سعاری انشاد
منظومات ایچونده بر حصه ادبک صنعتکار ذی -
اقتداریدر . بن بوتون انشاد کاران ایچنده
توفیق فکرت قدر روح وحسیله ، ادا
صمیمیسه اوقویان کوردمم .
اونی :

« ... اووخ ، آرتق ایسته م کورمک !

دیرکن ایشیدوب ده تا اوموزلردن آقره ق
بوتون اعصابی تترهن برلرزش تاثر طویتامق ،
صکره الک لطیف بر صدای رجا ، الک مؤثر بر
شهیق بکا ایله :

« ویرک ،
« ویرک شولولار ، بوقسول قالن شوایتمه ؛
« ویرک اینته غایت شو بر یغین بشرک !»

استرحامیه سزدن طلب عاطفت ایدرکن
کیسه جیتی چقاروب طاقبله اومصاین آفت
ایچون ویرمه مک ، و بوتون تقدیر وحیرت ،
صمیمت ومحبته کویا قلبکزی چقارورق بو
صنعتکار بدیهه پروره اوزاتامق ایچون قوت
بوله مازسکر .

خاتمه

حصارک یشیل تهیسه آرقهسته چکیلن
کونش ، دردی براق بر یشیل کولکه ایچنده
براقشدی . بعض دونوم برلردن فیرلایان
اشعه نظریله ایجه ، نازک ، خفیف - اودرکه
قاندارانه جق طن اولویان - تول شمسیله ،
رقیق باشقارله بر بوسه برستش بولایور ،
طورغون صو سطحنک بعض برلرنده مستانه
عشورله اویشایور ، صول ساحلک قویوشیل
سازلرینه بر اکمل زین اهدا ایدیوردی .
وصاندالار آهسته برروش ساکت ایله ایلرله یرک ،
قارشلاشورق کاه صیقشور ، کاه آریلیور ؛
سیار بر معرض حسن وآن کی بعض سیاه چمچی
وقور ، جاذب چهره لری آقشامک لطافت ساکتا .
نسی آرهسنده کزدریرک بوتون شوهره ،
معطر طبیعته بروح علوی وبریوردی .
او ، سازلرک کنارینه بر وضع غرور ایله

چکیلن اوچ چفته قایفک یانسدن کندیی کرا
صاندالیه چکرکن ایچنده مکلف ، ذوقبرور
تووالترله جلب تقدیر ایدن اوچ وجود نازکه
بر نظر حرمت عطیفله اکثفا ایتمش . بی تاثرکی
طوران عظملی کوزل کوزلرده بر شعله توجه
بویله بی اوقدر بویوک بر نعمت کی کورمشدی که
قلبا تخنی به بیهجسارت ایدمه مشدی .

شیمدی درده براز طولاشدقندن صوکره
- کیم بیلیر نصل بر تصادف ساقه سیله - اونارین
ایچته قایفندن برآز آشاغیده توقف ایتمش ،
اوجوک صوده طویلاتق اوزره عجله کوسترن
صاندالرک ، قایفکر عودتی سیر ایدیوردی .
صاندالارینه بر فونوغراف آلهرق حشیرتیلی
برجیلز سسله بورودن چقان شرقیلری کندیلرله
برابر کزدریمکی بویوک بر معرفت تلقی ایشکلری
ایچون آرتق برلرنده نصل اوطوره چمبارلی
شاشیرمش آدملر ، قطفه دن بویوک دوشمه
اوزرته یالکز باشته قورولوب ایری سیاه
بیدلر شک بورولوشنی شیخان یوزنه بوتون
قادشلرک مقنون قالمی ایچون کافی عد ایدن
بکل آرهسنده باشقه اوچ چفته قایفکر ،
قایدنلر کچور ، فقط بونلرک هیچ برسی شو
آزیمچق ایلریده یالکز آرقه لردن کوروله بیلن
ظریف وجودلری احاطه ایدن هاله شبابک
جاذبه استغراق بخشاشه معادل اولهمیوردی .

نهایت بو اوزون قایقده طیار درده
دونه یلمک ایچون برخیلی اوغراشدقندن صوکره
عودت ایتدی . شیمدی تا یانسدن کچورلردی .
بودعه ده درین بر نظر محبت ، کندیلرینه مدیون
اولان احترام صامتی اولیقه صاچلرله نظرکریز
برحسن نازک ارئه ایدن کوزل یاشماقیله عرض
ایدیوردی . هیچ امید ایدمه مدیکی حالد ،
بو اوزون باقیشته اوزون بر باقیشله مقابله
اولوندی . فقط او ، بونظرلرده بر انفات دکل ،
شعشعه حسنلرینه قارشی قامشایان کوزلرینک
کستخانه انصواب نگاهندن متولد بر افاده
استغراب کورویورم ظننده بولوندی .

صاندالی بو ارتباط قایی به آشتا کی وقفه
کاھندن هان آریلر ق کینتکه متباعد بر مسافدن
قایفک بیاض ایجه ایزنی تمیق انککه باشلادی .
کسب حقیقت ایتمه چکنه قطعاً امین اولدینی
حالدله جلیغین ، غیر معقول بر آرزو ایله بولیسقه
صاچلی نازک باشک آرقه به چورلستی ، کندینسک
کابوب گلدینکک تحقیق ایلیمسی ایستیوردی .
و ، اوت . بوتنازک باش ، اوک بوتون شودنباک
سعادتیی بخش ایدیور کی آرقه طرفه دوندی ،
برقاچ صاندال آرهسنده مبهم بر نظر کزدریرکدن
صوکره کندینسککی کوردی . اووقت ، شعر
شبانک امید پرورلکنه قایبلر ق بواتصافه
هان پک بویوک بر ابعیت ویرن کنج ، کندیی
آقیر صاندالانک اکنده بر امل دلفرب کی
ظریف برعشو ایچنده قاجان اوچ چفته قایفک

آرقهسنندن بر شیبکی خسران ایله ، منحسر ،
باقندی . هر طرف اوبری حسنه وبرکوسنی
ویریور ؛ بوتون نظرلر ، ایجه قایی توقیف
ایتمک ایستور کی اوکا صاریلیور ؛ فقط او ،
خفیف وچالاک ، بودر آغوش معنویدن سوزولوب
آقپوردی . نهایت بوتون بوتون غائب اولدی .

تصادف طیشاری صوده ده کندییسی اوچ
چفته قایفک یانته سوق ایتدی . صاندالچی ،
آقتی به تبعیته ، اوراده مجتمع صاندالرک
طیشنده ک دائرهدن طولاشورق کوچوک صو
ساحلی سیر ایدیرمکی تکلیف ایتمش ، کنجده
بوتون ایلیمسی ، خولایرلی آرقسی صیره
آلوب کورتورن قایفک یانسدن بردها چکمه سبب
اوله جق بوتکنلی کمال نمونینه قبول ایتشدی .
بالنسبه محرم اولان بواکینجی تصادفده تقابل
انظار دها معنیدار برحال کسب ایدیوردی .
کنج ، املرلی ایچون اوزاق ، مبهم ، فقط هر حاله
برامید کوردی بقیقه دن بری ، کسندیلرینی
آیران اکانسزقلری خیبالنده برر برر ازاله
ایده رک اوغمو نگاهلرده نظره التفات آرمعه
جسارتیاب اولمشدی . بالفنساته نائل اولوب
اولادینی تمیننه امکان قایلر ق آقتی صاندالی
سورولکوب کورومش ، کوچوک صوبک باغی
برغلبه قالمو طوران ریشتمی کناریشه سوق
ایتشدی . آرتق کونش استینه اوزردن بوتون
بوتون غائب اولش ، اورته لعه بررکک صاف
سکونت مستوی اولمشدی .

آقتی ، صاندال ایله ایکینجی بر دورانی مشکل
برحاله کتیر یوردی . صولر قایقلری آتهرق
دائرینی بوزمش ، عودت قارغه شمانی هسنی
بربرینه قارشدیرمشدی .

کنج ، عقب افتراقده حس ایدمه چکی عذاب
اشتقاق شدندنیرمکن باشقه بر شینه یاریمه جتی
صوک بر تصادف فدا ایدهرک صندالی حصار
قیبسندن بوقاری به طوغرو دوندرتدی . روحنی
خفیف بر زمزمه خولیاک آهنک امید بخشنه
مستغرق بر اقره ق او اوچ چفته قایی ، لیسقه
صاچلی نازن وجود طریق دوشونبوردی .
ابتدالری اداثا مسعود وشادان ایدی . فقط
یاواش بواشا ساسمه حقیقته اندیکه کندیی
ایله اولیسقه صاچلر آرهسندنک اوچوردی
کورهرک بونی هیچ بر وقت طولدرمه به جتی
قطعاً بیلمکدن متحصل بر تحسرله مضطرب
اولیوردی . اونظره التفات کندینسه معطوف
اولش اولسه بیه شو بر تصادف ایله باشلایان
سرکشدتی حسن انجامه ایصال ایچون بورلرده ،
دها باشقه بر جوق پرلرده طولاشق ، چرچق
کونلری ، سعیلری بویوله فدا ایتمک لازم
کیلوردی . حالبوکه بوقابلیدی ؛ کویک صو
درمسنده کندیی ایچون چورولدیکنی طن ایتدیکی
او ایجه یاشماقی کوچوک باش کیم بیلیر هانکی
مجال صاندالده کی قورشونی دیونلی بک افندی

[آمریکا دوتالری قوماندانی آمرال سامپسون]
Amiral Sampson.

ایچون توجه ایش ، یاخود کم بیلر نه‌عادی بر احتمال ایله دونمشدی . صورکه او یونی ، قایک یاندن یچرکن هرکه عطف ایدلسی طیبی اولان نظارلی بر مقدمهٔ انفات ظن ایش ، یونکه آلداتمش ، منتظم حیات مساعینی ، ناکهانی وقعه‌لره ملو بر سرگذشت مأمول ایچون فدایه قالیشمش ، شواکجه غاللانده طولاشق تصورلنده بولونمه باشلامدی . بو کولوخ دگیلدی ؟ فقط ایچون کولوخ اولسون ؟ اونک او یابغین کوزلرده نظرهٔ انفات آراغمه نه دن حق اولماسین ؟ بو علوی وجودلرک نازک قلبلی یالکز ایشز ، کوچیز ، مساعدهٔ تولده مظهر ، بجلا صاندالی ، اوچ چیفته قایل بکار ایچونی خلجانه کله‌جکدی ؟ بو عبتلر بالکنز امتیازلی بر زمرهٔ قلیله‌یی منحصر بولونه‌جقدی ؟ بو عالزلرک ایدی حظلر وعد ایدن شو سرگذشتلرندن فراغت ایددیرک نانکور برسی

ایله شبایی تپاه اتمکده نه مکافات کوره جکدی ؟ کنج ، حیاتی ایچون تعین ایدتیکی خط حرکتک ، ویردیگی قرارلرک بوام ادواق ایله مصادمه‌سی قارشیننده برترده قالیبور ، بجایه دالبیوریمی سؤالنه ، مبهوت ومضطرب ، بر جواب قطی ویره‌میوردی . وصاندال ، ساحک یوقاری‌جهته اولان آکتیبینندن استفاده ایچون یک قیبیدن کیدرکن دوامالی بر نظره یالیری سیر ایدبور ، یکی بر کوجولک شاه‌لدن فی‌الایان پیانو نغمه‌لرینه طالین بر دقت عطف ایلوردی .

یان طرفندن ایک خشیرتیمی کی برسس کنجه باشنی چورتدی . اوچ چیفته اونارن قایق اونازک وجودلری ، کندینک لیسقه صاجلیسنی ، اوزاقله قاپچیرسیوردی . آرتق تردده محمل یوقدی . شیمیدیکی نظر ، اوغیر مأمول نظرهٔ انفات ، کندینی ایچون ایدی . اینته‌نه آرقه‌یه توجه ایدن باش ، بوتهنا ساحله شهبه‌من شو اسکی یالینک چوکش دیرکلرینی کورمک ایچون دکله کندینی ایچون توجه ایدسیوردی . آرتق بوتون عاللانده دوشوغه‌لر محاولور ، نه‌اولور . سه اولسون بو متیم کوزلره عرض محبت ایتمک

چوسه آرتیوردی . فقط نصل ، یاری ؛ بولیسقه صاجلی اوقدر شایان پرستش اولدقلری نه واسطه ایله سولیه‌یه بیلیردی ؛ بردن ، ذهننده برچاره دوشوندی . استنبیه طوغرو فریان قایمک ماوی دکر سلطنده‌کی ایزلرینه باقارکن یازده‌جی نلمهٔ محبتک ایلمک جله‌لرینی بولسیدی . اوت ، بو بر اوزون مکشوب اوله‌جقدی . — اوکا! — احفانامه‌سیله غزته‌ده باصیله‌جق ، ایته اونازلی کوزلرک نگاه قرائنه تصادف ایده‌جکدی . کنج بو مکتوبده بکارت روحنک احتیاجت محبتی برلسان آتشیق ایله حکایه‌دن باشلایه‌رق او آرقه‌یه چوربان باشک قلبنده او یاندیردینی حسیات پرستی ایتمیق صیبیی محبتلرده کورولم بیله‌جک بر موقبت ادا ایله

مشترک برسرک کندیلرینی ربط ایدتیکی دوشو-تمکدن ، بوتون شو اطرافده‌کی صاندالره قایقلره او یون اشتکلرینی بیلیمکدن متحصل برسرور ایله خفیفجه کولویشیورلر . اوهفته غزته براشتیاق ایله بکلانور . بوسفرینه برمکتوب اوله قالی برلسان شکران ایله کنجک حسیات منتدازانه‌سی سولیورکه یونی دیکارکن لیسقه صاجلی کوزلک یارلاق کوزلی ، قارشى افتک ییشلکلیر ایچنه بلا اختیار طالیور . شیمیدی ذهناً تکرار ایدتیکی یونامهٔ اوت آنه قدر مجمول بر طاقم اولیورکه قلبنده او آنه قدر مجمول بر طاقم طالی احتیاجلر وجود بولیور ...

آرتق بوهره‌هغه بوله‌در . بری مکتوبه بلریله ، دیکری نظریله بری برینه تمجسلرینی ، محبتلرینی آککلیتورلر . بو اوله بر سعادت‌که کندیلرینی مافوق‌الارض برعالم حظوظ ایچنده لیریز نشاط براتیور . اوقدر اوزاقله اولدقلری حالده بری برلرینه آلیش‌یورلر ؛ بری برلرینک حمیری ، تکلیفیزی اولیورلر . حکایه‌ده‌کی کله‌لرک معنای ظاهرینی آلتنده لیسقه صاجلی کوزلک یالکز کندینی ایچون اوله معنای بولیورکه طالعین نظارلی بو سطرلر اوزرنده توقف ایدتیکی کوزل کوزلرینه صیجاق بر بوسه‌نک تماس احترام‌کانه‌سی حسن ایدسیور ، بوتون موجودتی لیدر بردای عجبته مستور قالیور . وهره‌هغه کنج ، یالکز حقیق بر محبتک بوله . بیه‌جکی متع ، آنه‌کدار سوزلره کندینسی اوله بره‌وای لطیف ایچنه صارمنده دوام ایدسیور ، قارشنی قلرینی به برکه بیه قونوشادقلری حالده اسکی اشکارلرینی بری برلرینی سوسیورلر ...

برکون ، منسوب اولدنی غزته‌دن : «نامرکز گلش برتدکرده ...» دیبه کندینه منکشه قوقولری ایچنده پینه بر طرف اویسیورلر ؛ بو ، اوح ، بوردجه‌سی اوله بر سعادت ... شیمیدی ، غزته‌یه ویرمک ایسته‌دیکی ایلمک مکتوبنی ، حکایه‌سی ، اتمام ایدن کنج قارشى قیبیده قویو قوروشونی رنگلی دکرک سطح عیلاسه آلتونلی ساهلر سرین آیدینقلره قارشى اولگون کورک سوده کوردیکی لیسقه صاجلی کوزلک ایله بومعاشهٔ مأموله‌تی‌ک و قتره‌قدر دوشنیور ، خیلانده هر احتیاجی ممکن بوله‌رق یوقاریکی نتیجه . لره سوق اهل ایدسیوردی .

فقط بردن بره طوردی . نصل ، قلبنسک بو اک محترم اسرارنی غزته ستونلرینه تودیع ایده‌جک ، بر چوق کشیلرک نظر تزییف ولایقیدینسی معروض بولوندرجقدی ؟ او ، کورک سوده تعاف ایده‌جک تصادفلرک ، مانفت نظارلرک ویردیکی سعادت منتدازانه‌یی افهام ایتمک ، سوبکلیسنی لطیف بر زمزمهٔ خیمه‌ایله داغما منتقظ بولوندرمق ایچون تا عماق روحندن مؤثر کله‌لر آرایه‌جق ، بوله‌جق ، آرده‌لنده کچن بعضی خصوصی انظافره‌ایارلده ، تشکرلرده بولونه‌جق،

اولیسقه صاجلی نازک کوزله آککلیتور ، بوتون مفتزینتی برحکایه‌حانده غزته ستونلرینه کچه‌جک بومکتوبه یتیمق ایدتیوردی . صورکه کندینسک کیم اولدیغنی ، مکتوبک کیمه یازلدیغنی آلامتق ایچون تفصیلات میزه ویرمکه باشلادی : قایق اوچ چیفته ایدی ، کندینسک تول شهبه‌سی شورنکده ایدی ، صول طرفده اوطورمشدی ، رقیقه‌لری شویله کییه‌شدی .

شیمیدی بومکتوبک تا بیری دوشونیوردی : یالینک چیم آچاقلری آلتنده فندیق دکنکلرندن یاپلمش قیر قانابه‌سنک اوزرنده طولانان بواج رقیقه بر استعجال متیمس ایله غزته‌تی قاریشدره‌رق بری موده رسنه باقق ایسته‌دیکی حالده دیکری ایکی صحیفه‌لق لوحه‌یی کورمک ایدتیور ، بری . برلرینک اندن غزته‌تی قاپشیرکن طایغانان یاپراقلر آره‌سنده ناکهان «کورک صو» کلمس کوزلرینه ایلینسجه اوزون کیریکلی اوکوزل کوزلر شویله بر سوزوله‌رک اوسطرلر اوزرنده بر پارچه توقف ایدسیور ، نهایت برمه‌راق صونکه قدر اوقومغه اولتری سوق ایدسیور ... و اوقودجه بومکتوبه علاقه‌دار اولیورلر ؛ مشببه اورتهدن قالیور ؛ اوت ، او حکایه ، اومکتوب کندیلرینی ایچون ، ایشته شوکوجوک الی شتافغه طیباه‌رق رقیقه‌سنک اوموزندن غزته‌تی کمال سکوت ایله اوقویان لیسقه صاجلی رقیقه‌لری ایچون . اوح ، نه‌تحف بر اعلان محبت ! بر غزته ایله بو بوتون عالم ایچنده ، فقط برلسان ، بر اشوات ایله‌که یالکز کندیلرینی آککلیور! اوزمان قیسه‌تیز قیقه‌هلر باشلیور ، نظرلر بر افادهٔ مجنونیتله پارلیور ... اوفاق بر حسیجال : صحیح ، فنا اوله‌جق ، نتیجه‌سی یک تحف بر سرگذشت کچی کورویور ...

ایرته‌سی کون کورک سوده نظارلر بر خصوصیت ، بر اشتقاقی افاده ایدرکه بری برلرینی آککلیور .

موده

صوکره بوناری هرکه اوقوته جق ، قصقاعه دن اوقوته جق ، اویله ؟ خایر ، بوناری ، — آه قابل اوله ! — یالکر اوکا ، کوزل قورولرده یالکزجه کز لرکن سوبله بهجکدی .

بو دوشونجه او حرارتلی مکتوب تحلی کنجه بارجه لادریوردی . مشکوک بر نظره التفات ایله ایسته بو قدر دوشونش ، مئلذ اولش ، مسعود اولشدی ؛ بو کفایت ای تیورده دها اولماه جق شیاره آرزودار بولونیور ، اویله ی ؟ فقط ، نیچون ؟ نه یابنده آبی بررد ایله متأم اولتی ایچونی ؟

بر قادیك ایسته بوبله الك اوافق ، الك مشکوک بر التفاتی بیه انسانی مسعود ایدرکن بونکله قناعت ایچیرک دها زیاده سنه طلبکار اولندن ، او قادیندن ده البته بر آبی ، بر یاره آقندن کندیتی منع ایدینه مک دها ای دگیدی ؟ فقط ، آه ! قادیان بزی بوبله الك اوافق ، الك کچی نظر لکر له بیه ایچیر ایدرکن ، اونظر لکره وعدنی بولدیغیز نامشاهی سعادتاره تمک آرزوسندن کندیزی نصل منع ایدیه لیرز ؟

کیجه یالینک باغچه سنده رفیقه لره کیم بیایر کندیلرجه نهمه شیلر قونوشورق کرن لیسقه صاحبی کوزله نازک روز کارلر عیجا بر قاپی اوقاشم نه طائی دوشونجه لره مشغول ایتمش اولدیغی فضیله بیور لر میدی ؟ ..

— قاکلیجه ۱۴ خیزان ۱۳۱۲ —

Handwritten signature

تکامل تنقید

۶

اوده طقوز نومی عصر
ایکچی دور

۱۸۸۰ — ۱۸۶۵

ایرولبت نه

تن ، استاد طانی دینی سنت - بوبک کلیاً عکسنه اوله رق ، تنقیدی بر فن مثبت حالته کتیر مشدرکه اسامی فکر بشرک فلسفه عمومی سیدر . قوللاندینی اسول تحری اسبابده علوم طبیعییه مخصوص تحلیل منطقی ، تطبیق قوانینده استدلال قوی ریاضیدر .

بوترز تنقید کندی قناعت فلسفه سنک زاده نانیبری اولوب تن واصلی تطبیقه ادبیاتک اوزمانه قدر معلوم اولان مناسنه مخالف اوله رق ، حتی هر جهتدن تسایم ایدیان استعداد ادیبی رد وانکار ایله ایچق علوم

فونوک قطعیتی ره بر فکر و نظر اتخاذ ایدره ک باشلامشدر . کندیلی تنقیدی تجدید فکرنده اولمادیغی حالده اصل مقصدی اولان فلسفه جقندن کی تدقیقاتی نظری بر ساحت مشاهده و تجربه اولق اوزره ادبیانه سوق ایتدی . شهبه بوق که تن بر منقد اولمقدن زیاده بر حکمدر ، اون ی ک ای بیلمی لازم کان [۱] پول بورزیه کوره : مشارالیهک بالزاق و سن سیون حقتنده یازدیغی تنقیدات بر اثر نفیس اولمقله برابر کندیسنه منقد دنیلیرسه بک دوغرو سوبلنمش اولماز ؛ بو حیفه لری سنت - بوبک عینی اساسل اوزرینه یازدیغی شیلره مقایسه ایتلی که آرم لرنده کی فرق کورولسون . فی الحقیقه سنت - بو الک غیر محسوس آتاتی احساس ایچون ایچمه . شوخ تمیز لره ، تدقیق لره مشغولدر ؛ فقط نظر لری چوغالغی مقصده لره بر چوق فقره لر طویلاز ، اون ی اشغال ایدن ذاندن ، شخصدن ، فرددن باشقه برشی دکدر ؛ بوموشکافی تدقیقاتک فوقده خیالی بر قاعده حکمت بدایع حس

ایتدر بر که اونکله تنقیداتنه نتیجه ورر ، بزی ده اوتدیغی بی ورمکه سوق ایدر . حالبوکه تن اولماجه غیرتیه مسئله لری بیطالشدر بکه چالیشیر ، عطف اهمیت ایتدیکی آدم اونک نظر نده بریشی نسبت و اظهار ایچون واسطه ، بهانه در . اصل مقصدی ، هر شیه تقدیم و ترجیح ایتدیکی مهم وعمومی بر حقیقتی تأسیس و تثبیت ایتکدر ؛ کرک تنقیده تاریخه متعلق اثر لری ، کرک آثار سائر می کندیسنده الک چوق بر میل فکری به خدمت ایتشدر ، اوده فلسفه در .

بورزیه ک شومالعه سندن کلا شیلور که تن ایچون ادبیات و تنقیددن مقصد ایچق فلسفه در ، کندیلی تنقید ادانی علانده بر حکم اولق اوزره طامشدر . تن ایچون تنقیدی اساسندن تجدید ایتدی دین و ار سه ده بونی عقلی و مین بر نظامه ربط ایتدیکنده اختلاف ایدن بوقدر .

[1] Brunetière : Evolution de la critique.

[1] Paul Bourget : Essais de psychologie contemporaine.

آدمی آتمش ایسه تنده اوچنجینی آتمشدر
دیمک کافی اوله ماز ؛ « تزل » دن بری
اوروباده ادبیات و صنایع نفسیه نارخنه دائر
احتمالک هیج کیسه نندن دها یکی ، دها
قوتلی ، دها عمیق فکرکر ورمه مشدر .
کندیسنندن اول هواده تأسیس ایلمک
ایسته نیان شیرلی او طو پرا قدده تحکیم ایتمک
چالیشدی ، بوئی تخریبات زمانیه قارش
دها امین و متین بولدینی ادوات ایله ، یعنی
فندن آلدینی ادوات ایله یایدی . کندیسنندن
اول نیم فرق ایلمش شیرلی کورروب
آیردی ؛ داغنیق اولانلری طولیادی ،
ربط ایتمدی ، هیسنه بر نظام وردی ؛
وست . بولک ساده کشف و حسن ایتمدیکی
احکامی بو حکیم برقاون رصین آتته آلدی .
« فی تنقید [۱] نامی ویریلن بو طریقی
واقعا سنت . بوو نندن اول آچمشدی ؛ تنک
صوکرده دن بری برینه ربط ایله قوتلی بر اصول
حاله کنیدیکی بتون نظریات سنت . بووده
موجوددر ؛ سنت . بوو بونلری اثرلرنده یک
اړکنندن تطبیق ایتمش ، فقط قواعدینی
بسط و اعلان ایده چی برده قیماقانه سنه
صاناعتمش ، تنقید صنعتنه قطعیت ریاضیه
اوکا مهلک کوروشمش ، چیک دستورلردن ،
کسیکن عحا کملردن دائما اجتناب ایتمشدر .
تنک خلافت اوله رق ، کندیسنی ک زیاده
اشغال ایدن شی هر انسانده شخصیت
خصوصیه یعنی تعیین ایتمکدر . او ساده جه
تصور شخصی ایله اوغرا مشیر ، شو ویا
بو عالمیه مخصوص مناسبات مشترکینی تخریدن
زیاده بر چهره فی دیکریدن آیران خرده
فرقاری تعیین ایتمک ایستدر .

« ایشته سنت - بوله تی یکدیگرندن
آیران نقطه بودر . لکن بوخالک منشئی
هر ایکی منقدک اصول متخذه لردن زیاده
کندیلمرینه خاص اولان طبیعت و تمایلات
فکریه نتیجه سی اوله رق اصول مذکورینی
طرز تطبیقارنده آرامق لازم کلیر . .

بو اصول فی علوم طبیعیه ایله علوم
اخلاقیه آرمسنده هیج برفرق کورمه رک
برینه عائد قوانینی دیکرینی تدقیق ایدرکن

[1] Pelissier : Nouveaux essais de la lit. contemporaine.

استعمال ایتمکدن عبارتدر . بوونده حاکم
اولان « ده ترمنیم » فلسفه سیدر .
معلومدر که « بر اصولی وضع ایتمک » تجارک
وردیکی معلومات صحیحهنک مجموعنی برقیاس
موضوع ایله ربط واکال ایلمک ؛ دیمکدر ؛ شو
حاله هر اصول وضع اولوندینی دورک محصور .
لات سائر سنه ک صیق بر رابطه ایله هر بو طدر ؛
بو اصولک مؤسس اوئی تأسیسه چالیشدینی
ساعتده موضوع و معلوم اولان فنون
تجربه نیک نتایج عمومی سنی بایر و بونلری
ربط واکال ایدر .

بوکون ادبیات ایله فن آرمسنده کی
اختلاط و ارتباط بدرجه درکه ادبیاتک
زردن باشلا یوب فنک زرده بتدیکنی تعیین
قابل دکلدر . ادبیات فندن ، فن ادبیاتدن
دائما استعمانه ده بولونه رق بری دیکرنده یک
قیمتلی و ناقق بولمش ، دیکری اورندن
قطعیت ، تمیق ، جدیدیت قازا مشدر .
او قدرکه برنی ای آکلامق مطلقا دیکر ایله
اشتغاله توقف ایدر ، بو ضرور ایدر . بناء علیه
تنک اصول تنقیدی ایجه احاطه ایچون او اصولی
اداره ایدن فلسفه تک اساسنی تدقیق ایتمه من
لازم کلیر . بو فلسفه پور تکیزی سپینوزا ایله
اون سکرنجی عصرده فرانسه ده یتیشن
فیلسوفلردن قوندا یباک و عصر من مشاهیر
حکما سندن شوارث میل ، داروین ، سنسر ،
کی بویوک متفکرلرک دساتیر حکمه لرندن
ماخوذ و مخلوط برشی اولدینی جهنله بوندن
بحث ایتمک ایچون نه قدر وقوف و تمیق
لازم اولدینی و درجه عجز منزی بیامکله
برابر - نقاط اساسیه سنی بیه تنک کندی
اژندن اخذ ایتمک شرطیله - ادبیات نقطه
نظرلردن بوبایده بعض ایضاحات و برمه نی
ضروری کوردک :

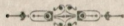
بو فلسفه یه « ده ترمنیم » دیسورل ؛
عصر اخیرک او واسطه دوغرو ظهور ایدن
پوزیتیویزم مسلک فلسفینک بر حصول
افراطی که اساسی شوندن عبارت : کائتده
اسباب ایله نتیجه دن باشقه برشی بوقدر ؛
تحقیق و تخری اسباب ایله موجوداتک سبب
یکانه و مطلقه وصول ممکندر .

« فرانسه ده (۱) مبادی » عصرک وردیکی
امیدلرک اساس سزانی اکلا شلمش ، ادبیاتده
رومانیزم مغلوباً ، سونمش ، حکمت بدایعک
وردیکی و عدلر بوشه چیقمش ، الک بو یوک
شاعرلر مایوساً برر برر کوشه سکونه
چکلمش اولدقاری بر زمانده ، یعنی عصرک
اواسطه دوغرو و امیدلره قایلهرق اراده
بشریه تک قوتنه ، افکار عصریه تک فوق العاده
ماتنه انسانق ایستین شبان اوزرنده
بو افلاسلر فنا بر عکس تأثیر حاصل ایدیور .
اکلا شیلور که یکی اوروبانکده اسکیمی کی
بر دگری بوقدر . فقط شعر و ادبیاتک
بتون بوضعف و کسلانی آرمسنده برشی
بیویور ، بر اغجاج که قارمه قاربشیق دالر لیه ،
لایبقطع چوغالان فیلینز لیه اونلری جلب
ایدیور . بوقدر . یالان سوله مین ، منتسبلر نی
الدائیمان الکنر اودر . هم اوساده یالان
سوله مه مکله قالیوب بخش ایتمدی امیدلرک
فوقده نتیجه لرده و برمش ؛ فره ناک ضایه ،
آمه زله آراغونک تنوم و تنوم و الکتره قه ،
ماژمندی و فلورنسلک جمله عصیه به و دیکر
برچوق ارباب فنک دیکر برچوق شعبات
قونو دائر اشتغالانی کاشات حقتده کی
نظریات بشریه نی ، قوای طبیعیه دن استفاده
خصوصنده کی وسائط حرکاتی تجمید ایتمشدر .
برچوق مثال لیه ثبوت بولمشدر که الحقیقی
ایش ایچق فن عملی تخانه لرنده یاییلاندر .
یا بوقدر کشفیات یاردم ایدن آلت ندر ؟
انکلز حکیمی به یوک قواعد اساسیه
اعدادینه ادخال و بتون ارباب تدقیقک
منحصراً اشتغال ایتمدی اصولک ، تجربه تک
تطبیقی . بوئی بویه محقق کورونجه هر کس
فنک مزیات لاختصای کانه مجلوب اوله رق
ادبا و شعرا بیه بو اصوله برستش ایتمیلر .

- مابعدی وار -

محمد رؤف

[1] Paul Bourget : Essai de psychologie contemporaine.

خیال‌انجمنه

محرری : حسین ماهد

— ۳۶۵ نجی نسخه‌دن بری مابعد —

— ۷ —

تزیه اوکون قرائتخانهده بزیک ماصه‌سنگ باشندن آرلامدی .
 صولک پارتی بیتدیکی زمان کوزنی ساعته قالدیروبده اون بر بوجوق
 اولدیفنی کورونجه شاشیردی . وقتک بو قدر چایق کجه‌یله‌جکنه ،
 تپه باشی باغچه‌سی زمانی کلدیکی حالده هیچ معذب اولمده
 قرائتخانهده قالمیله‌جکنه احتمال ورمه‌مشدی . دیمک ابدیاً
 بیتمه‌جکی ظن ایتدیکی محبتدن قورتولمق بو قدر ساده ایدی ؟
 بر قاق کون بو صورتله مرور ایتدی . تزیه بوتون شدت
 میلانیله بزیک اوپونسه حصر نفس ایدیوردی . قلبنک بر شیئه
 وقف‌حرکات‌ایتمک اولان استعدادی یالکوز موضوعی دکیشیرمشدی .
 تزیه شیمدی بزیک اوپونسه عاشق اولمش دینله‌یایلردی . اودرجه‌ده
 یمکدن صوکره نوده بش دقیقه فضله او طوره بیلمسی غیر قابل بر
 حاله‌کیش ، کیجهرلی اوبقوسنک انجمنده اوبون کاغذلری اوچوشمه
 باشلامشدی . فقط بو اباتلاده شدتی نسبتده چایق منطقی اولدی .
 اوچ درت کون کچمه‌دن تزیه اوپوندن بیتمشدی . شیمدی یاواش
 یاواش عکس‌العمل باشلیور ، محل صرف بوله‌میان خواهش تمایل
 نفسنی مضطرب ایدیوردی . تزیه کندیسنی بر بوقاق انجمنده
 بولیوردی . هرشی نظردنه لذتی ، اهمیتی ، سبب وجودنی غائب
 ایتمشدی . قیزلری دوشونمه‌تمک ایتدیوردی . فقط اوچ آبه یقین
 بر زماندن بری هپ عینی نقطه اوزرنده مشغول اولان مخیله‌سنه
 شیمدی اواسکی مشغولیتی آراتمه‌جق درجه‌ده جاذب بر دوشونجه
 بوله‌میور ، اوزون سکونلر ، درین بر مالل وعطالت انجمنده
 کیوردی . تزیه‌مک بوتون املاری . استقبالی ملاحظه‌لری هپ
 لطافت شعر‌بهرلری غائب ایتمشدی . هیچ بریسی مخیله‌سنی اشغال
 ایدمه‌جک بر اهمیت عرض ایتدیوردی . بوله خیالمز ، مشغله‌سز ،
 بر شیئه تشبندن عاجز یکن زمانلرک روحنده آچدینی جوف یأس ،
 کیندجه کشف برجان صفتیبسی ایله طولیوردی . برنده او طوره میور ،
 آچدینی برکتسانی اوقویه‌مهرق التندن فیرلایوردی . صباحلین
 قالمق ، اوکله یکنی بکلمک ، قان طوبورمق ، صوکره قرائتخانه
 کیتک ، اقسامه قدر بزیک اوسنامق ، صوکره نوه کلوب بنه
 ییک بک ، اوبوق ، ارتسی کون قالقنجه بنه بوکنسق ، بو بدلا
 حیاتی یاشامق ... بونده نواردی ؟ بو بوپ بوله کیده‌جکدی .
 استقبالی ایچون ، استقبالی بکتمک ایچون تزیه هیچ بر نایه
 کورمه‌میوردی . بوهر ایدیچی اطراد انجمنده یاشامق ایچونمی اسکی

خولایلرندن ، او هر آن طولو ، بر سبب حیانتندن واز کچمشدی ؟
 وقت کچیرمه یاردیم ایدر فکریله « Dette de haine » ک
 ترجمه‌سی اکال‌ایتمک نیتلندی . فقط کوزینک اوکنده کملر ، هیچ
 بیلمدیکی برلسانک شیفره‌سی ایش کبی برشی سوبوله‌میوردی .
 یالکوز ، بوکتسابک کندیسنه اطرده رفاقت ایتدیکی دوشونجه
 غمناک بر تفکر انجمنده اوراده کچیردیکی محرومیت دقیقه‌لرنی تکرار
 یاشار ، اویک دورلو آجیار ، محرومیتلر آره‌سنده هیچ بیتمین ،
 دائمًا قوت بولان بر امید ایله نیکینلک مقابلی شیمدی بوتون
 موجودیتنی قاپالایان عطالت ولاقیدی ایله جان صیفتیبسی مقایسه
 ایدرهک :

— آه اووقلر نه‌سمود ایشم ! دردی .

تزیه اوسعادتی شیمدی تقدیر ایدیوردی . اووقلر ، یالکوز
 قالدیجه ، کیجه بانغنه یاندیجه اطرافنی احاطه ایدن لیلال کینه‌تمک
 قارا کلقلری بوکنسکن کان بر شعاع مجنله طایغیر ، او ، کندندن ،
 مادیتندن کچهرک بوکنسکن شعاعلر انجمنده خیابان محبت وسعادتی
 طولاشیردی . فقط شیمدی اطرافده‌کی ظلمت بریکمش ، بریکمش ،
 هر یانی قایلاش ؛ بوتون اطرافنی آمال وخیالاتنک اقتضایله مستور ؛
 بوقارا کلقلردن ، بو قورقونج بوشقلاردن دائمًا مستهزی بر « هیچ ! »
 فریادی ، مششوم ونالان ، انعکاس ایدیوردی . بو مظلم فکرلر
 شدله هجوم ایدنجه تزیه بعضاً بوغیجی بر بخرانه قاپایلردی . بو بخران
 آره‌سنده صواقعه فیرلامق ، بک اوغله قوشمق ، اوراده ،
 اونلرک قایبسی اوکنده برلره یانه‌رق آغلامق ، زار وحقر ،
 سورونمک ایتسرتدی . آزده کندیسنی طویلهرق بو هر کون
 اکسیان متانتی تقویه ایچون دوشونوردی :

— کیندیک کل ، قورتولدیغک چاه فلاکتینه دوشوبورسک .
 هم بودغه امید خلاصده یوق .

امید خلاص ... بونه بوش بر خیال ایدی ؛ نیه یاراردی ؟
 ایشته شیمدی قورتولمشدی . آراق باغچه کینه‌میور ، بورولیور ،
 فضله یاره خرج ایتدیوردی . فقط عیبا اسکیسندن بختیاری ایدی ؟
 حقیقت حیات بو قدر یکنسق ، بو قدر طاتسز ، نهایت هپ بوش ،
 هپ برغفلتدن عبارت اولدقندن صوکره ، بزى بوجان صیفتیلرندن
 قورتاره‌جق ، زه ایاقلمز آلتنده‌کی حفره عامتی کوستریه‌جک
 خیالاره ، چیلغینلاره نیچون ترک نفس ایتمه‌میدی ؟

ایلولک ایلمک جمعه‌سی تزیه ، رسماری آلمق ایچون بک اوغله
 کچیوردی . تونله محمود بکه راست کلدی . قیزلردن بحث ایتمه
 وسیله آرایان تزیه ایچون بو بویوک بر فرصت ایدی . محمود بکه
 هان قیزلرک دوتما کیجه‌سنده‌کی حاللرنی حکایه ایتدی . محمود بک
 هیچ شاشیرمدهن تفصیلات ویرمهک باشلادی :

— اوت ، دیدی ، اوکون بزده کندیلرنی کوردم . روسیه

سفارتخانه‌سنک اوکنده ایدیلر . بول بک غلبه‌لقدی . اوموز

ایک اوج کون سوکره ، جمعہ کوئی ، تزیہ ضیا وشکری ایلہ برابر بک اوغنه کچمشدی . صرف مراق سائقه سیله طولاشدقلری مردار صوقاقلرده بورولمشار ، دیکنمک ایچون قافه رووایاله دوشمشاردی . شکری ، کویا بوروغوناق قسما کنديسنک تشویقشدن ده نشأت ائتمش کبی اوتہ کیلره حدت ایدرک ، سوله نه رک بیکنک اوزرنه باغداش قوردی . ضیا ، رسمی غزنه لرده برکوزل قادین چهره سی کورمک ایچون یاراقلری چوریریور ، تزیہ غارصونک کنیدیکی برکون اولکی مونیتوری بابانجی بر ال ایلہ قاریشدریریوردی . حوادث یومیه صیره سنده کوزینه بدن بره مالتپه گلگی ایلشیدی . قیزلره عائذ اک اوفاق شیتہ برعلاقه مخصوصه کوستیریوردی . مالتپه نه اولداینی مراق ایدرک او قودی . بلااختیار اغزندن فیریلیان :

— او !

ندای تهجی اوزرنه شکری باشنی چویردی ؛ ضیا یاشنه کلدی . صورتیوردی :

— ناو ؟ .. نه وار ؟

تزیه کوزلرنی غزنه ندن آیره میهرق جواب ویردی :

— قیزلر ، قیزلر ... مالتپه نه نکاح اولمش .

ضیاده مراق ایتدی :

— هانکیسی ؟ دیوردی ، مطلقا بویوک قاردشاریدر .

تزیه غزنه ندن برشی آکلاپه دیوردی .

— باق ، دیدی ، برشی آکلاشلیمور ؛ ویاواش یاواش ترجمه ایتدی :

« اولکی کون مالتپه موسیو ژوزف دیابولونک خانه سنده برچوق مدعون حاضر بولونداینی حاله موسیو ژ . ماوروقورداتو ایلہ موسیو دیابولونک یکنی مادموازل قایتنا م . قایتنا کینک رسم ازدواجلری اجرا ایدلشدر . » سوکره ضیانک بوزنه باقدی : — بونه دیمک اوله جق ؟ هر حاله بزم قیزلرن بری اولدایغنه شبهه یوق . صاندالجیدن اوکرتمه مشخی ایدک ، عموجهرلی مالتپه . دیمک اونک بونده دوکون اولمش . فقط مادموازل قایتنا کیم ؟ عجیبا اک بو بولکرمی ؟ یوقسه ... ذاتا بیایدیکمز اسملر باقم طوغرومی که ...

قرار ویرمه دیلر . بلکه برشی آکلاپه بیلمک امیدیلہ ، تزیه ، بولرینک اوکندن کیککی تکلیف ایتدی . برنده بک راحت ایدن شکری بردولر راضی اولدیوردی ؛ فقط نهایت اوده قبوله مجبور اولدی . قایتنا اوکندن کچرکن « کراق خانه » لوحه سی او قودیلر . بوکا بوتون بوتون معنا ویرمه یوردی . بوسیره ده بو قاریکی قانتن بر قادین ، اوزلرینه طوغرو سیغاره طابله لری سسیلکوردی . شکری بوتریه سزلیکه حدتله رک باشنی قالدیروب کفره باشلادی ؛ تزیه ایلہ ضیانک قهقههلرندن بوتون بوتون قیزدی :

— ذاتا ، دیدی ، سزک عقلکیزه اوبوبده بورایه کان بدلادر !

— مابعدی وار —

اوموزه کچیلیوردی . اولرده نام اوگنده ایش . آلیسک ...

تزیه حیرتله سوزنی کسدی :

— آلیسی ؟ ایزمارو دگلی ایش ؟

— ها ، اوت ، ایزمارو ، فقط آلیس دها کوزلده .. آلیسک انکندن طوندم ، چکدم . آرقسه دوندی . فرانسیزجه « براکزر موسیو » دیدی . خنزیر فوجه قاری ده بر جوق شیر سویلهدی ...

تزیه ، کستاخ سیوری بیقاریله بو حالی ، براقخار ، آکلانان محمود بک یوزنه باقرق ، بو باباغلقلری دیکله دیکندن ، قیزلرن بحث ایدلدیکنی طوبوق ایچون او خوشلامادانی کنجک یالانلرینه تمحله کنديسنی مجبور بولوندریندن اوانلادی . بونده افتخار ایدلجک ، باشقه بر آدمه حکایه ایدلجک نه واردی ؟ صوقاقده بر قیزه تعرض ، اوندن نکدر ، سوکره بویوک بر معرفت یامش کبی اغترار ! تزیه کنديسنک اسکی حاللرنی دوشوندکجه اولری ده بو آن استکراک ویردیکی نافذ نظرله بویله برضیای عامیت آلتده کوردی ، وایکرندی .

عودت ایتدیکی زمان ، بش آتی کوندر کنديسنی صوک درجه ده معذب ایدن طوفان احساساتی قورومش ، بالنسبه سکون بولمشدی . حیات یومیه نک جریان سا کبی یاواش یاواش بوسکونی قولدیوردی . تزیهک تالم و احتیاسنده اسکی کسکینک قالماشدی . بونک برینسه طبیعی بر حزن ، بر توکل ملول قائم اولیوردی . بو اطرافده هیچ یتیمه جک کبی کوردیکی عالم نیستیدن قورتولق ایچون اسکی خیالاته آلمق ایستیدیکی حاله اولرکده اولکی شمشعه املفری غائب ایش اولدقلرنی آکلوردی . شیمیدی قیزلرک ، ایزمارونک خیالیلده اکلنه میور ، اکلنه جک ، دوشونه جک باشقه بر شیده بوله میور ، مؤلم بر یوقلق ایچنده ، امید تسلیدن محروم ، ساکن ومعوم ، یاشیوردی .

کیتدجک کولکلشن بو مناسه اتمام ایدرک قیزلرک کنديسنده نه ناینر حصوله کنیره جکلرنی کورمک ایچون تزیه بر قاج کون سوکره باغچه کتدی . بونده ابتدا تردد ایشیدی . فقط نه یه تردد اتملیدی ؛ بو آرزوسی قیزلری کورمک احتیاجندن یابری کلوردی ؛ مقصدی قوتی ، مناسه تجریه ایتک ، بوندن ذوقیاب اولق دگلدی ؟

تزیه بو کندی کنديسنی آله اتق ایستیدیکی تشبیهه موفق اوله مادی . بوکون ، یکی کوروبور کبی بر حظ بولداینی باغچه ده اون بر بو جوغه قدر ، کیتدجک متزاید بر انتظار ایلہ قیزلری بکلده کبی حاله ، کورمه ندن عودت ایتدی . زبرک بو قوشنی چیقارکن طوبداینی بورغوناق آره سنده بوکونکی حرکتک سبب حقیقیسی آرتق کندی نظرینده کتمه چالیشمیور ، کورمه دیکم ده ائی اولدی دیوردی . اوکیجه مهم بر احتیاسلق حس ایدرک قیزمق ، هر شئی سیاه کورمک ایچون سبیلر آراددی .